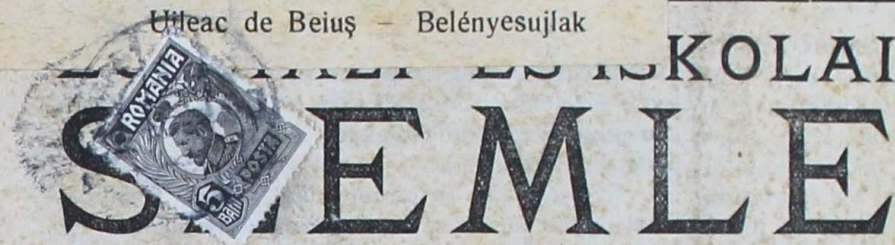

Utleac de Beiuș — Belényesujlak

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei, fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

A reformáció eltékozolt öröksége.

A reformáció évfordulóján beszédben, vagy legalább gondolatban fel szoktuk tenni a kérdést: mit köszönhetünk a reformációnak? És megadjuk rá a feleletet nagy általánosságban: az Isten ígését: a bibliát, dogmatikai értelemben a hit által való megigazulást, vagy felületesen, jó öreg racionalista frázisokkal szólva: a lelkiismereti szabadságot, a felvilágosodást és szabad vizsgálódást, kulturális és különösen magyar szempontból: a nemzeti művelődés megalapozását és így tovább. Csak egyről szoktunk megfeledkezni, mert elfelejtjük feltenni a másik kérdést: mit tartottunk meg a reformáció örökségeiből. Pedig, ha ezen a kérdésen keresztül vizsgálódunk emlékezéseink folyamán, rá kell jönnünk, hogy volt még egy nagy örökség, ami ugyan részben csak eszköz a nemzeti művelődés terjesztésében, de a reformációnak mégis leggyakorlatibb áldása: az evangéliumnak és magának a reformációnak az írott, szorosabban a nyomtatott szó útján való terjesztése, vagy mai nyelven: a sajtó, a református magyar sajtó. Ez, amit legkevésbé őriztünk meg, ez a reformáció eltékozolt öröksége.

Ezzel lett erős és nagy a reformáció és a magyar kultúra egyaránt. A mi reformátoraink leírták és kinyomatták tanításaikat és úgy lettek azok gyors és széleskörű elterjesztői. Ez magyarázza meg a reformációnak aránylag kevés ember által történt hirtelen megerősödését, valamint azt is, hogy a magyar könyvnyomtatás régiebb, mint az angol.

Ma az evangéliumot akarjuk újra terjeszteni, az egyházunkhoz tartozást erősíteni és nemzeti kulturánkat fejleszteni és lépten-nyomon nehézségekkel találkozunk, mert nincsen, vagy nagyon szegényes, hiányos, a református sajtónk. Pedig ma még nagyobb szükségünk van rá, mint 400 esztendővel ezelőtt, mert ezek a feladatok súlyosabbak, mint akkor voltak. Ma az élet sokkal jobban elszakítja az eszményektől az embert és kiöli a szívből még

az utánuk való szomjúságot is. Tehát annál jobban meg kell ragadnunk minden eszközt, mellyel az eszmények szolgálatában megtarthatjuk hűveinket és amellyel eltudunk menni hozzájuk, ha ők nem jönnek is mihozzánk.

Erre pedig a legalkalmasabb, sőt egyetlen eszköz a nyomtatott írás, a sajtó. Nemcsak a mult bizonyítja, hanem a jelen is. Nézzünk szét magunk körül, mi által érnek el eredményeket a hitetlenek és a szekták? Ujságjaiknak, könyveiknek, írataiknak terjesztésével. Eszméket propagálni, célokat elérni, tömegeket megszervezni e nélkül lehetetlen. Jól tudják amerikai véreink is, kik egy heti egyházi ujságuknak szerkesztésére is külön, önálló állásra alkalmaztak egy lelkészt.

Ha élni akarunk, nekünk is meg kell teremteni mielőbb a mi elevenen működő egyházi sajtónkat és vele kapcsolatosan agilis iratterjesztésünket! És egy nap sincs idő a késlekedésre, halogatásra! De feltétlenül szükség van az erők minél szélesebb körben való egyesítésére. — Két évvel ezelőtt már — sokak lelkes ígéréttel és biztatásával kísérve, meg is indíthattunk volna egy hetenként megjelenő nélapot, de az egyet nem értés, a külön célok felé törekvés megakadályozta. Pedig ha akkor elindulunk, hol vagyunk ma már! Vannak külön gyülekezeti, vagy kisebb-nagyobb körre támaszkodó egyházi lapjaink, de mindegyik nehézségekkel küzd anyagiakban és szellemiekben egyaránt. Holott, ha egy egyetemes érdekű és irányú lapot szerkeszthetnénk és terjeszthetnénk el, milyen könnyen virágzóvá fejlődhetnék.

Vannak, különösen világi uraink között, akik napilap alapításán álmodoznak. Első gondolatra merésznék látszik az álom, pedig milyen könnyű volna életképesse tenni! Romániában ma, mintegy 700 református lelkész, ugyanannyi gyülekezet és annyi ezer református lélek van. A 700 lelkész közül előfizetője lenne legalább 500, az egyházak közül is megrendelné (pl. az iskolának) ugyanannyi s a 700 gyülekezetből átlag lenne legalább 10 előfize-

tője, összesen 8000, a napi vásárlókra is tekintélyes számot lehet számítani, úgy hogy közel 10,000 előfizetővel rendelkező napilap nem is az ábrándok világából való lenne. Nem kellene hozzá semmi más, csak egyetértés, ügybuzgó, lelkes és kitartó munka a reformátor örök csüggedhetetlen reménységével és törhetetlen akarataival.

A reformáció évfordulóján necsak sütkérezzünk a régi dicsőség fényében, még kevésbé ülünk tanácstalanul ősi nagyságunk romjain, hanem keljünk fel és szerezzük vissza a reformáció eltékozolt örökségét!

Debreczeni István.

Egyházmegyei Önszegélyző.

Régi vágya a lelkészeknek az, hogy maguk, vagy családjuk betegsége, váratlan szerencsétlensége esetére ezt ellensúlyozó eszközzel felfegyverkezve készen álljanak. Sokan vágyakozva gondoltak már közülük a betegségekre, mint ilyen eszközre. Én ezuttal a betegségekre fogalmát is felölelő önszegélyzőre gondolok közös. sokoldalú szükségünkkel folyólag. Eleven és mélyreható tevékenység érdekében az önszegélyezés kiképzése egyházmegyénként igen alkalmas. Ez azonban nem zárja ki az egyházmegyei önszegélyzőknek egymással lehető, sőt szükséges együttműködését, végül valamely központból irányítását.

Régi szokásunk, hogy ahol mi lelkészek magunknak valami jót kívánunk, gondolatunk átsiklik tanítóinkra is. Tehát ez az önszegélyező tanítóinkkal közös intézmény lehetne.

Az is mind erősebb szokásunká válik, hogy egyházközségeinket, mint kollektív személyeket, egymás terhének hordozására serkentjük. Az önszegélyező keretébe beilleszthetők így egyházközségeink is.

Ennél mélyebbre is hatolhatunk és mind erősödsre, mind támogatásra anyagot találhatunk egyháztagjainkban is.

Példák igazolják, hogy váratlan és tartós, külső segítségre szoruló baj felléphet köztünk, más felebarátaink közt is. Ezek erkölcsi megmozdulásunkat megkívánják. Közös, tervszerűbben, hatásosabban léphetünk elő magunk és szükségbe sodródott embertársaink segítségére, mint egyenként, szórva, megelégedve.

Az önszegélyző tagdíjakból, pártoló díjakból adományokból, kedvezmények megszerzéséből táplálkoznék és izmosodnék. Tagdíj egy mázsa buzának megfelelő összeg, pártoló díj ennek fele. Az adományok részint önkéntesek, részint kiesziköltek. A közös nagy cél megkívánja, hogy érte oda álljunk, hol a jótékonyság, az emberi

szolidaritás éltető esője hull. Kedvezmények például: orvosoknak mérsékelt áru kezelésre, gyógyszerészeknek mérsékelt áru gyógyszer-kiadásra megnyerése, fürdőhelyeken betegeinknek olcsóbban elhelyezhetése.

A tagdíjak és pártoló díjak fele adományokkal együtt lenne az évről-évre növekvő tőke. Ez alaptőke évi kamatainak fele lenti célú tanulmányi alapot teremtené. Ha aratást kívánunk, kárba vesztetnek nem tarthatjuk a vetést. De már ez a mozdulatlan látszó tömeg is megmozdul, mint önszegély — kölcsönpénz alakjában. Az önszegélyzőtől kölcsönözhet bárki, kit az önszegélyzőhöz a pártolás, segítség szálai fűznek. Az alaptőke növekedésével arányosan csökkenő a kamat a kölcsönpénzekre, ez is az önszegélyezéshez tartozván.

Az alaptőke félkamatainak tanulmányi tőkéje odanövelendő, hogy annak évi kamata az önszegélyző tagjainak gyermekeit az érdemesség és reáutaltság alapján tanuló utjokon segítse. Minden ötödik évben a kamat végzett egyéneknek tudományos továbbképzését segítse elő a szükség és a lehetőség szerint.

Az évi tagdíjak s pártoló díjak másik fele, ennek átmenetileg előállítható kamataival, továbbá a segélyadományokkal és kedvezményekkel együtt az évi ingyenes segélyezés anyaga. Az ingyenes segélyezésről tekintettel lehetünk a tagoknak, vagy ezek családbelijének betegségére, elhalt tagoknak élő, de nyomorba, szerencsétlenségbe került családjaiban előálló felborulásokra, de tekintettel kell lennünk rajtuk kívül álló, segedelemért égre kiáltó nyomorúságokra is. A segítség közeli példái: a lupényi bányakatasztrófa, Zetelaka leégése. Talán két rész a belső, egy rész a külső segítségnek. A kíváncsi időnként részint módosíthat, de sohasem feledkezhetünk el róla, hogy itt önszegélyezésről esik szó, ha kivétel nélkül azon lelkesedünk is, hogy filantrópikus összevonással egymásnak terhet hordoznunk kell.

Bajokból összeroppanás nélkül kihasználunk, még gyarapodáshoz is jó kilátással fordulhatunk ekként, kivel-kivel ahogy az Isten akarja.

A tagok, pártolók, adományozók és kedvezményezettek tömegéből kikerülő közös választmány végezné ezt az óriási munkát — megállapítandó szabályzat szerint.

E sorokkal egyetérthetnek a sok gyermekes családfők — a reájuk nehezedező tanítató költségek, a hamarabb megjelenhető betegségek miatt — a vének, kik látásuk homályosultánál is sötétebben látják sűrűsödni családjukon a gondok fellegét, — az ifjak, kiknek a jövőben fekszik bukáruk, vagy felbukkanásuk, — a szegények, kik menteni; a gazdagok, kik boldogulván, boldogítani vágnak, — azok, akik már szenvedtek szívhez

szólón, — azok is, kik készen várják, hogy előbb-utóbb rájuk is a szenvedések árnya hull. Ha lennének, kik e sorból magukat szerencsésen emancipálnak tudnák, akkor is és mindenestre ilyen megoldással szociálisan igaznak és célravezetőnek tekinthetjük ezt a mindenképpen közös ügyet.

Szentleányfalva.

Nándasy Dániel.

Iskola.

Iskolánk sorsa ugylátszik végre mégis csak eldől jobbra, vagy balra. A vallásügyi miniszter talán már rövidesen beterjeszti a rájuk vonatkozó törvényjavaslatot, melyről már több ízben folytatott tárgyalásokat — természetesen a felekezetek képviselői nélkül. E tárgyalásokról különböző, néha egymással homlokegyenest ellenkező hírek szivárogtak ki, vagy kerültek félhivatalos jelentések alakjában nyilvánosságra. Egyszer rózsás reményeket fakasztottak, majd lefagyasztották mindet. Egy már régen egészen bizonyos. Az, hogy felekezeti iskoláinkat csak magániskoláknak ismeri el a kormány. Más kérdés azonban, hogy milyen mértékben lesznek magániskolák, hogy csak annyit jelent e szó, hogy nem számíthatnak semmi állami támogatásra, vagy teljesen megszűnik nyilvánossági jellegük és joguk. Egyik verzió szerint épugy működhetnek és vizsgáztathatnak, mint eddig, másik szerint egy sorba kerülnek a már nyilvánosságuktól megfosztott középiskolákkal. Egyik hírforrás arról értesült, hogy a nyelv tekintetében is engedmények történnek, a másik szerint minden marad úgy, ahogy van, csak — a négy tárgy kivételével — az anyanyelven tanítást biztosítják. Egy alkalommal Nagy Károly püspök szájába adtak nagy engedményekre kilátást nyújtó nyilatkozatokat, melyek bizakodással töltötték el mindenkit, míg maga a püspök meg nem cáfolta azokat. Ekkor aztán kitűnt, hogy csak a nyilvánossági joguktól megfosztott iskolák ügyének egy egyházi képviselő jelenlétében való felülvizsgálására kapott ígéretet és jókésőn sikerült kijárni egy rendeletet, mely szerint más felekezeti tanulókat is fel lehet venni ott, ahol a tanuló felekezetének nincs iskolája. Ennyi eddig a pozitívum és semmivel sem több.

REGISTRU DE INSPECTEI [ISKOLALÁTOGATÁSI NAPLÓ]

melynek beszerzése minden iskolára kötelező. — Kapható

Béres Károly könyvkereskedésében

Ára 80 Lei. Hozzávaló kivonat [Extras] darabja 80 bani.

Feszült várakozással várjuk a döntést, nem sok reménységgel, de elszántan, a legnehezebb körülmények között is ragaszkodva iskoláink megtartásához.

A vasárnapi iskolában, hogy nyerheted meg a gyermekek szeretét?

Légy barátságos, szeretetteljes, minden egyes vasárnapi iskolás-gyermekkel szemben, úgy az osztályban, mint az utcán.

Tanítás alkalmával ne hagyj egy gyermeket sem kigunyolni.

Vezesd növendékeidet erős kézzel, s tanítsd őket rendre és figyelemre. Rend és figyelem nélkül nincs szeretet.

Tanítványaid között ne tégy különbséget.

A legkisebb hiba avagy bűn ne kerülje el figyelmed. Minden gyermek érezze és tudja, hogy te mindent látsz és tudsz.

A dicsérendő gyermeket ne felejtse el megjutalmazni.

Ne felejtse el a gyermekektől megkérdezni szüleiknek, testvéreiknek állapotát.

Ird fel növendékeidnek születésnapját és egy ilyen napon ne felejtse el nekik egy szál virágot, avagy egy bibliamondásos képecskét ajándékozni s rájuk imádságodban Isten áldását kérni.

Ha teheted, hívd meg tanítványaidat a te saját házádba is.

Látogasd meg őket egészségükben, betegségükben, azonban sohase menj hozzájuk üres kézzel s üres szívvel.

Mutasd meg tanítványaidnak életeddél, beszédeiddél, viselkedéseddél, hogy szépet, jót, nemest, csak tőled tanulhatnak. Megtanulhatják tőled, egyedül csak tőled azt, ami szükséges: az igazi, a feláldozó szeretetet s a Jézusnak imádságát és követését.

Hogy nyerheted tehát meg a gyermekek szeretetét? — Ha szeretettel közeledsz feléjük. Ha a Jézus szerető szívének áldásait gazdagon szórod gyermekeid, növendékeid szívébe, életébe.

Streleczyk Sándor,
ref. lelkész.

BISZÁK JÓZSEF harang- és ércöntődjé Ghioroc-on (Győrök, Brad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 13

Külföld

Az amerikai magyar reformátusok.

Az amerikai magyar református lelkipásztorok között, éppen úgy, mint nálunk, két különböző árnyalat kezd egyre szembetűnőbb lenni. Az egyikhez tartozók legfőbb célnak a lelki élet kimélyítését, a Krisztusban való öntudatos hit megerősítését, az Isten igéje és a Krisztus után szomjuhozó lelkek kielégítését és az áldozatkészség fokozását látják. A másik árnyalathoz tartozók ezt pietizmusnak tartják és megelégesznek azzal, ha gyülekezetükben minden rendben van, ha az adminisztráció és vagyoni állapot tekintetében semmi kifogást tenni nem lehet, ha úgy, ahogy elkészített és elmondott predikációját vasárnaponként leadja. Van aztán közöttük egy másik választófal is, aszerint, hogy Amerikában végeztek-e, vagy Magyarországon és bármennyire igyekeznek is egymással egybeoladni, ez még mindig nem sikerült. E miatt sok keserűségnek lesz okozója, hogy hol az egyik, hol a másik csoport hiszi magáról, hogy háttérbe szorult.

A hiveket is két csoportba lehet osztani. Vannak, akik egészen elamerikaiasodtak és vannak, akikre Amerika semmi átalakító hatással nem volt. Ez a különbség aztán egyházi téren, sőt még a lelkipásztorokkal szemben támasztott igényekben is meg van. Az előbbiek szívesen veszik, ha a lelkész szabadulni igyekszik a magyarországi száraz, kötött, elvont fogalmakkal bibelődő szónoki formáktól, míg a másik idegenkedik attól, hogy a prédikátor beszédeiben szabadabban mozogva a mindennapi élet példáival hozakodik elő és a gyülekezet tagjai között munkatársakat szerez magának.

Az egyetemes konventnek 18 évvel ezelőtt végzett szervezési munkája tudjuk sok ellenzésre, sőt ellenségeskedésre talált, éket vert a lelkészek, sőt gyülekezetek közé és bár pár évvel ezelőtt félbe is maradt a munka, azért az emlékek egyre visszajárnak és az egymás iránt való bizalmatlanság meg van még ma is.

Legfontosabb feladatuknak ők is, mint mi, az ifjúság nevelését és pedig magyar szellemben nevelését, megtartását látják. A református és presbyterianus egyháznak két főiskolája van: Bloomfieldben és Lancasterben. Az elsőben 20 év óta folyik a magyar tanítás és ott csak papi pályára készülők tanulhatnak, a másodikban csak 3 éve és itt világi pályára is készülhetnek. Bloomfield a presbyterianusoké, Lancaster a Reformed Church-é. Itt a néhány éve itthon járt Tóth Sándor a magyar nyelv, irodalom és történelem tanára.

Egyházaikban, gyülekezeteikben élet, tevékenység van. Az evangélium hirdetés különböző módjaival, a hiveknek megszervezésével, egyesületekbe tömörítésével igyekeznek eleven egyházi életet teremteni. — Legnagyobb szükség van arra, hogy a magyar egyházak közötti egységet teljesen létrehozzák. E célból most újja szervezték az amerikai magyar reformátusok lapját. A közel-múltban ugyanis szenvedélyes polemikát folytattak az egyházi lapok egymás ellen és szomorúság fogott el, mikor hallottuk, hogy a legkiválóbb lelkipásztorok hogy támadták egymást. Most a békeség útjára léptek, a lap dr. Harsányi Sándor után új szerkesztőt kapott Tóth Mihály detroiti lelkész személyében, ki lelkészi állásától megválva, csak a szerkesztésnek él.

Dr. Baltazár Dezső újabb amerikai útja elé nem nagy lelkesedéssel néznek. Erősen bírálják két év előtti magatartását, mikor a tiffini egyezés által kiváltott vitát nem igyekezett lecsendesíteni, hanem különválasztotta magában a konvent elnökét és tiszántul püspökét. Kezdi már unni a sok gyűjtést is és felteszik a kérdést, hogy ha két évvel ezelőtt elvitte magával azoknak az amerikai magyaroknak a névsorát, akik a debreceni kollégiumra adakoztak, vajjon kiviszi-e most azoknak a magyarországi magyaroknak a névsorát, akik azóta adakoztak a kollégiumra?

Meglepetéssel és sajnálattal értesülünk erről, mert a debreceni kollégiumról van szó, de mintha az utolsó mondatban volna egy kis igazság!

Megjelent és kapható

a magyar tannyelvű el. iskolák számára a legújabb miniszteri tanterv szerint átdolgozott, Dr. CABA ÁGOSTON kir. tanfelügyelő által irt

Román nyelvkönyv

(Gramatică Română) IV. kiadás. A leckék a tantervben előírt beszéd- és értelemgyakorlati anyagot tárgyalják. — Kapható: **Béres Károly könyvkereskedésében** Oradea-Mare—Nagyvárad, Ferdinánd király-ut 14.

Ara
18
Leí

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek orgoná- és harmonium

Wegenstein S. Fiai gyárában, Timisoara.

Külső hangú harmonikumok és pedálos harmonikumok állandóan rakidron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközölhetnek. Kéremgyelvelés és harmonium-örjegyzéssel díjtanulni szolgálnak. 19—26

Egyházi hírek

Naptárunk. A Magyar Református Naptár, mely egyházkerületünkben egyetlen naptár lesz, nov. 15-re jelenik meg. Ugy a naptári részben, mint tartalmában, különösen pedig olcsóságában felülmúlja az összes kilátásban levő, vagy meghirdetett naptárakat. A naptári részben az egyesített naptárt adja, tartalmában pedig az utolsó betűig vallásos, egyházépítő és hitelesítő, igazi református szellemű lesz. Feltárja és propagálja egyházunk jelen feladatait, megemlékezik a nagy történelmi évfordulókról és a közelben elhalt nagy alapítókról. Ismerteti a nagyváradi árvaházat. Jókaitól születése 100-ik évfordulója, Szabolcska Mihályról 40 éves írói jubileuma alkalmából közöl értékes megemlékezést. Az egyre nagyobb mérvű agitációval dolgozó szekták ellen hatalmas cikkben védi egyházunk igazságát. Ezen kívül vallásos elbeszélések, költemények és más közlemények teszik teljessé a szépirodalmi részt, melynek nivóját a legkiválóbb munkatársak: Sulyok István, dr Kecskeméthy István, Szabolcska Mihály, Szombati-Szabó István, Kádár Géza, dr Tompa Arthur, dr Bodnár Gábor, Kürthy Károly, Zöld Mihály, Sárközy Lajos, Szaploneczay Bertalan, Kruzsalyi Erzsike, Draskóczy I. stb. biztosítják. A tiszta jövedelem a lelkészárváké, a váradi árvaházé és a lelkészegyesületé lesz. Megrendeléseket elfogad a Hermes-nyomda Máramaros-szigeten, vagy a szerkesztő-bizottság tagjai: Bede László, Debreczeni István és Tarnóczy Lajos.

Az egyházkerületi főjegyzői hivatal 790—1924. szám alatt felhívta a lelkészársakat: a perceptorátus által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy a folyó évi állami adójuk (Globalis adó) fizetve van, s nincs hátralékuk. Több lelkész ur a bizonyítványt már beküldötte, amint a körlevélben kérve volt. — Egyesek azonban az adófizetési bárcát küldötték be, amelyből megállapítható ugyan, hogy adót fizetett a lelkész ur, de hogy hátraléka nincs, az nem tűnik ki. Mások az előjáróság igazolványát terjesztették fel, ami szintén nem megfelelő. Tekintve azt, hogy a pénzügyigazgatóság az igazolványhoz szigorúan ragaszkodik s nem akarja a hivatal, hogy egyesek államségélye törlésbe hozassék, ismételve felkérjük a lelkész urakat, hogy olyan bizonyítványt szíveskedjenek felterjesztetni — és pedig kizárólag a perceptorátus igazolványát, melyben kifejezetten benne legyen „Restanța de dare nu are“.

Az érendrédi ref. iskola bezárása. Szatmárvármegye királyi Revizora egymásután inti meg és zárja be a kisebbségi iskolákat, noha Angelescu miniszter már kijelentette, hogy iskolát a Revizor

és Inspector urak nem zárhatnak be. Közelebb október 20-án az érendrédi két tanítós református iskolát zárta be Pop Dárus revisor ur. A püspök nélkül maradt egyházmegyék nevében a főjegyzői hivatal 809—1924. sz. feliratában kérte a minisztert az önkényes eljárás hatályon kívül helyezésére. A főjegyző feliratára Anghelescu miniszter ur 112,490—1924. sz. alatt tekintettel arra, hogy miniszteri rendelkezés nélkül egyetlen kisebbségi iskolát sem szabad bezárni, nem fogadta el az érendrédi iskola bezárását és ezért az illetékes Revizort megintette. Az iskola folytathatja működését. Stomescu vezérfelügyelőt a vizsgálat megindításával megbizta. Azzal, hogy ha ama való eset forog fenn, tegyen jelentést a miniszteri állandó főtanácsnak. — A miniszter ur rendelkezése az érendrédi ref. gyülekezetben, sőt a többi erősen ostromolt gyülekezetben is jó hatást váltott ki.

A Varady Zsigmond alapítványából ez isk. évre 23 tanulónak 39,000 Leif osztott ki a nagyváradi presbiterium. A nemeslelkű jóltevő alapító alapítványa folytán immár sok szegény ifju gondol halálával reá, ki maga is szegény sorból küzdött fel magát a legelsőkhöz.

Dr Baltazár Dezső püspök okt. 14-én elindult második amerikai útjára. Az indulás előtt ünnepélyes bucsuztatás volt a Kálvinista Templomegyesületben, a felsőbb leányiskolában, a presbiteriumban és a lelkésztestületben. Baja Mihály kíséerte el ismét amerikai útjára.

Gróf Dégenfeld Józsefet a debreceni egyetem honoris causa államtudományi doktorrá avatta a közművelődés fejlesztése és a debreceni egyetem felépítése körül szerzett érdemei elismeréséül. A felavatás okt. 18-án volt, melyen Debrecen tudományos világa és intelligens társadalmi ünnepelték a kitüntetett főgondnokot.

Szerkesztői üzenetek...

S. I. Sz.-németi. Beérkezett, pompás, egészen megfelel a naptár szellemének. Csak az a kár, hogy a vége olyan nagyon igaz. — **Sz. I. Temesvári.** Köszönet; így gondoltam én is. Másik versre emlékeztem, ez kissé hosszú és nem tudom befér-e még. A Jókai cikket megkaptam mástól, de a helyszűke ezt sem engedte, hogy nagyobb terjedelmű legyen. — **Sz. B. Nagybanja.** Sikertült; nem a népies volt előttem a fontos, hanem a vallásos, amit meg is kaptam. — **I. R. Várasfenes.** Nem a mi kerületünkbeli lelkészekre vonatkozik, ahol különben is az egyházak terhe, hanem az erdélyiekre. Ezek csak volt tagok, ma csupán előfizetők. Így a nehéz kérdés, azt hiszem könnyű megoldást nyer. — **P. I. Ráton.** Egyáltalán nem hatalmi szekérkenőcs, vagy tologató szerszám, mert nálunk ilyen hatalom nincs is. Az evangéliumi tarta-

lomra mi is törekszünk, ilyen támogatást szívesen is látunk. A hiányzó számokat újra megküldöttük. — **D. I. Nagylak.** A kép kissé kicsiny és gyenge, de talán sikerül klissiroztatni. A levelet várom. — **Sz. I. Lugos.** Színtén. — **R. I. Resica.** Az ígért cikkeket hasonlóképen.

Pályázat

a szatmári egyk. református lelkészi állásra.

Javadalom: 1. 600 Lei készpénz a városi pénztárból. 2. 600 Lei személyi pótlék a városi pénztárból (csak külön engedélyezés mellett). 3. Szántóföld 26 kat. hold 396 □-öl, rét 9 kat. hold 185 □-öl. 4. 12,500 Lei földeladási összeg kamata. 5. 81 és $\frac{1}{2}$ m³ elsőrendű tűzifa a város erdejében. 6. Stólának fele-része. 7. Természetbeni lakás kerttel, (Rákóczi-u. 8.) 513 □-öl. 8. Áll. illetmény.

Kötelesség: 1. Az E. T.-ben előírt összes lelkészi teendőknél a másik lelkésszel együttesen való végzése s a zárdabeli elemi és polgári leányiskolák, valamint a róm. kath. főgimnázium református növendékeinek hitoktatása. Az állást 16,240 Lei berruházás megváltása terheli.

Pályázni kívánók kérvényüket lelkészi oklevéllel, szolgálati bizonyítványukkal e pályázatnak az egyházi lapban való megjelenésétől számított 3 hétre Széll György espereshez (Oraşul-nou—Avasujváros. Jud. Satu-mare—Szatmár-vármegye) küldjék be. Az állás azonnal elfoglalandó.

Kelt Nagyvárad, 1924. október.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Pályázat

az avasujvárosi református kántortanítói állásra.

Fizetés: 1. Készpénz a községtől 150 Lei, egyháztól 37 Lei. 2. 10 köböl tisztabúza a hivatól. 3. 8 öl tűzifa beszállítva. 4. Meszelési pénz 8 Lei. 5. Iskola fenntartási díj a tanítványoktól á: 40 Lei, mintegy 2200 Lei. 6. Lakóhely természetben, kert és gyümölcsös a cinteremben. 7. 8096 □-öl tagos föld, adóját az egyház fizeti. 8. Stóla egyházkerületi határozat szerint.

Kötelesség: 1. A fiú iskola I—VI. osztályának vezetése. 2. Ismétlő iskolai tanítás. 3. Kántori teendők végzése. 4. Énekkar alakítás némi külön díjazás mellett. 5. Lelkész esetleges helyettesítése.

Csak férfi tanerők s román vizsgát tettek pályázhatnak.

Pályázati kérvények a hirdetés közzétételétől 10 nap alatt a ref. lelkészi hivatalhoz intézendők, Oraşul-nou—Avasujváros, Szatmár-vármegye. — Az állás azonnal elfoglalandó.

Oraşul-nou—Avasujváros, 1924 október 27.

Presbyterium.

Pályázatot

hirdet a balcai (hiripi) egyház orgonista-kántortanítói állásra, működésre jogosított tanítók között, e lap megjelenésétől számított tizedik napi határidőre.

Javadalom: 1. Lakás 1 hold kerttel. 2. 18 kat. hold föld, vagy helyette 12,000 Lei. 3. 12 métermázsza buza, vagy piaci ára. 4. Csirke kb. 50 drb. (a tanulók száma szerint). 5. Szabályszerű stóla.

Kötelesség: Orgonista-kántori és 6 osztályos vegyes, valamint ismétlő iskolánál a tanítói teendőknél kívül presbyteriumi jegyzőség, dalárdavezetés, lelkész szokásos helyettesítése.

Hitelszövetkezeti könyvelőség (4000 Leivel) megnyerhető.

Nők a buzajavadalmat nem kapják.

Pályázat

a szatmárhegyi református egyház intézményes kápláni állására. Javadalom: egy butorozatlan szoba, 4 m³ tűzifa beszállítva, az egyház pénztárból évi 4000, államsegély kb. 15.000 Lei és városi segély 250 Lei. Lelkész családjánál délebed. — Kötelesség: mindennemű lelkészi szolgálatban segédkezés és vallás-tanítás heti 10—12 órán. Az állás december 1-én foglalandó el. Pályázati határidő november 15. A pályázat alulírott lelkészhez küldendő. Posta, vasut helyben.

Szatmárhegy—Viile-Sătmăruului, 1924. október.

Makay Elek,
ref. lelkész.

A református elemi iskolák részére

legjutányosabban szerezhetők be

Béres Károly

köny- és papirkereskedésében
Oradea-Mare-Nagyvárad, Fő-u. 14.

LELKÉSZEGRYÉSÜLET

Erdélyi Református Egyházkerület nyugdíj- és özvegy-árva gyámintézete.

(Folytatás és vége.)

11. §. szerint: legmagasabb összegű nyugdíjra a tanárok 35 évi; de a papok csak 40 évi szolgálat után tarthatnak igényt. Feltétlenül szükségnek tartom a papokra nézve is a 35 évi szolgálat megállapítását a nyugdíjra vonatkozólag.

Krisztus Urunk szavai szerint: „az én igám könnyű [néhai Keresztés József fordítása szerint: puha] és gyönyörűsége.” De ha puha is, ha gyönyörűsége is, mégis iga és pedig és épen Krisztus Urunk állításai szerint. Már pedig az ő állításai igazak és ámenek. Ha Isten Fiának iga, mennyivel inkább iga az embereknek [még ha pap is az] 35 évi szolgálaton felül! Az egyházaknak és híveknek nem használunk, ha 40 évi szolgálatot kívánunk. Éppen úgy meg vannak a papi szolgálatnak nehézségei [sőt talán sok tekintetben nagyobbak], mint a tanárinak. Nálunk magyar ifjunak, ha tudományos pályán óhajt maradni — fájdalom — ma egyetlen pályája van: a papi. Tölonganak is ma erre a pályára az ifjak. Alig néhány év múlva, [ha tekintetbe vesszük a nem kellő megfontoltsággal munkába állított lévítarendet is], nagy mérvű tultermelés fog mutatkozni. Ha 40 évi szolgálatot kívánunk, nem igen lesz lehetséges a papjelöltek elhelyezése. Ellenben, ha 35 évet kívánunk, könnyebben és hamarabb nyílnak fel a sorompók az ifju Timotheusok előtt. Akkor nem kell a régi pap még 5 évi rákényszerítéssel vonszolja a rá nézve — már koránál fogva is — nem puha és nem gyönyörűsége igát! Őt évvel korábban kerülhet be az ifju papjelölt rendes papi állásba. Többször hallottam: nem kell nyugdíj; „nyugdíj a káplán”. Pedig igen sok káros oldala lenne ennek. Tehát: 35 évi szolgálat jöjjön el a te országod!

19. §. szerint: „a nyugdíjösszegek emelhetők vagy csökkenthetők”. Ez utóbbi szó kihagyandó lenne; mivel elég alacsony összegekkel van számításba véve a nyugdíj.

23. §. szerint: A nyugdíj Románia határán kívül való élvezetéhez a végrehajtó bizottság külön engedélye szükséges és ez engedély megtagadását nem kell indokolni. Nézetem szerint: feltétlenül indokolandó lenne.

38. §. szerint: az özvegyek férjük szolgálati idejének megfelelőleg kapják a nyugdíjt. Olvastam olyan véleményt, hogy az özvegyek egyenlő

nyugdíjat kapjanak. Nézetem szerint a szabályzatban lefektetett elv a helyes: mert aki kevesebb ideig volt papné az kevesebbet, aki több ideig volt az többet kinlódott és az előbbinek férje kevesebbet, az utóbbi többet fizetett be a nyugdíjintézet pénztárába.

A nyugdíjintézet jövedelmeinél a többi források cseppennek és csorognak is; de az elemi iskolai tanulóokra kirótt 20 Leiek forrásai — úgy hiszem — annyira belesznek iszapolódva, hogy azokat a 20 Leiket a legtöbb helyen még a legszakképzetesebb kútásó se leend képes felszínre hozni.

61. §. szerint: Ha teljes szolgálati idővel sokan kérnék a nyugdíjazást, a nyugdíjintézet működésének megkezdésekor jogában áll a végrehajtó bizottságnak három évi időtartamon belül, félévi időközökben csoportonként végezni a nyugdalomba helyezést, a szolgálati évek számának tekintetbe vételével. Ez az egyházak kárára és a tagok jogának megrövidítésére lenne. Gondoskodni kellene a vagyon erősbbítéséről. Ott van például az erdélyi kerületben a tűzkárbiztosítási alap, melyből alig számbavehető csekélyiségek fizettetnek ki, a tűzesések kevés száma miatt. Bizonyos formák mellett ezt az alapot kellene még most átutalni a nyugdíj-alapba. Pár év alatt amugy is elegendő tőke gyűlné megint tűzkárbiztosításra.

Vagyon hova fektetése, mikénti kezelésére vonatkozólag előre meghallgatandó lenne az összes egyházmegyék véleménye.

Különben az intézet zavartalan működését csak úgy vélem teljesen biztosítottak, ha a mostani tagdíjak helyett költségvetés szerinti összegek rovatnának ki évenként a tagokra és fenntartó testületekre a szükségletnek megfelelő összegben.

Igen kívánatos lenne, hogy a nyugdíjintézet kapcsolassék össze betegsegélyző egylettel is, honnan a tagok és családtagjaik nyernék az orvosi kezelést és gyógyszereknek árát.

Ezen nagy megfontoltságot igénylő egész ügynél nagyon is óhajtandó, hogy a kerületi gyűlés érdekelt tagjai ne csak szavazó automaták legyenek; de nagy buzgósággal, ügyszeretettel, időráfordításával, a legnagyobb érdemlegességgel, nyugodtsággal tárgyalják meg az ügyet és a lázas sietség mellőzésével tegyék meg a szükséges helyesbbítéseket a nyugdíjintézet szabályzatán. Csak is így lehet munkájuk a jövőre is kihatóan áldást hozó. Legyen is az.

Kiss Ferenc,
holtmarosi ref. pap.

Külföldi irodalmi szemle.

[Folytatás.]

Az idegenből átvett kész predikációk mellett, amelyek könnyen lelkiszolgásgá, az öntevékenység megbénulására, az eredetiség elvesztésére vezethetnek bennünket, nyuljunk szívesebben olyan gyűjteményekhez, melyek témák, dispoziciók, illusztrációk közlésével jönnek segítségükre. A Kliche F. „Bausteine zu den Evangelien des Kirchenjahres.” [Berlin, E. Röttger. 1921.] című füzeteként megjelenő vállalatára gondolok. Bár e mű a lutheránus perikópákat dolgozza fel s így a textusoknak aránylag szűk körére korlátozódik, mégis sok értékes gondolattal és szemléltető eszközzel teszi színessé és élénkké beszédeinket. Több homiléta panaszkodik, hogy a szemléltető anyag túlteng a predikációkban annyira, hogy a sok ablak miatt alig marad, a falaknak hely a házon s a szertelen világosság miatt látni keveset lehet. A mi igehirdetésünket azonban az illusztráció túlzásának veszedelme még nem fenyegeti. Az illusztráció gondolat szegénységet jelenthet ugyan, de semmiesetre sem okozza, hanem legfeljebb csak takarni próbálja azt.

Legjobb volna azonban, ha nemzetünk és egyházunk történetéből irodalmából, népünk vallásos életéből igyekeznénk igehirdetésünkhöz a bőven kínálkozó szemléltető anyagot összegyűjteni és felhasználni. Közelebb férköznénk hallgatóságunk lelkéhez és hatásosabbá lenne predikátori tevékenységünk. Ki ne látná be ma ennek a szükségét?!

Tasnád.

[Vége.]

Bereczky József.

Apróbb közlemények.

Felhívás. Utoljára hívjuk fel hátralékos előfizetőinket hátralékaik beküldésére. Abban a reményben tesszük ezt, hogy régi hátralékosaink nem fognak arra kényszeríteni bennünket, hogy más uton jussunk előfizetési díjának birtokába. Azokat pedig, akiknek — mint a Lelkészegyesület barátainak — újabban küldjük lapunkat és az eddigi számokat vissza nem küldötték, nyomtatékosan kérjük, hogy legalább félévi előfizetési díjaikat *postafordultával* szíveskedjenek beküldeni, mert a részükre nyomott lappéldányok fedezésére előfizetési díjaikon kívül más fedezet nincs. Ha a félévi díjat a jövő számig meg nem kapjuk, *kénytelenek leszünk a címükre való expedírást és a Lelkészegyesület mellékletet a jövő számtól kezdve beszüntetni.*

A hivatalos istenítiszteletek tisztázása. A nagyszalontai lelkészegyesület a belényesi lelkési kör javaslatára elhatározta, hogy megkeresi

az egyházkerület vezetőségét, hogy a hadtestparancsnoksággal tisztázza a hivatalos istenítiszteletek és más lelkési funkciók ügyét, mivel egyes katonai parancsnokságok önkényesen olyankor is igénybe veszik a lelkészek szolgálatait, amilyen esetekre felsőbb rendeletük nincs.

Kétnyelvű egyházi kiadványok. Érdekes terv merült fel nemrég egyik lelkészértekezleten a kiadványokra vonatkozólag. Mivel magyar nyelvű kivonataink lefordítása hiveinknek igen sok költséget okoz, a lelkészek két nyelven is kiadhatnák azokat, úgy, hogy az egyik oldal magyar, a másik román szövegű lenne. A magunk részéről így ebben semmi nehézséget nem, ellenben hiveinkre nézve sok előnyt találunk.

Előfizetési felhívás. Az „Ut” szerkesztősége és kiadóhivatala a karácsonyi könyvpiacon kiadja dr. Makkai Sándornak „Zörgessetek és megnyitátok nektek” c. kötetét, amely vallásos estélyekre való előadásokat, elmélkedéseket, egyházi beszédeket, temetési beszédeket és cikkeket tartalmaz. A kb. 320 nyomtatott oldalra terjedő nagy kötetben 14 vallásos előadás, 27 egyházi beszéd vasárnapokra és minden ünnepi alkalomra, 10 temetési beszéd és 10 cikk foglaltatik. A kötet ára előfizetőknek portómentes küldéssel 130 Lei lesz, a bolti ár magasabb. Megrendelések utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése mellett eszközölhetők. Kérjük lelkészársainkat, hogy a könyv megrendelése által támogassák vállalkozásunkat. Kolozsvár, 1924. október 15. — Az „Ut” kiadóhivatala.

Értesítés. „Az akaratszabadság problémája” című mű, amely a kérdést történelmi fejlődésében vizsgálja s tárgyalásában filozófiai, szociológiai, theologiai és pedagógiai szempontokat tart szem előtt, kapható a szerzőnél: Fejes Áron nagyenyedi kollégiumi rektor-professzornál. A mű ára fizetve 30 lei, díszesen kötve 40 lei.

Hétköznapi esti istenítisztelet Nagyváradon. A nagyvárad olasz-i templomban hétköznaponként a reggeli istenítisztelet helyett este 6 órakor tartanak istenítiszteletet, amikor a gyülekezet tagjai jobban ráérnek, mint a korai reggeli órákban, midőn a munka nagyon elfoglalja őket. Ezeken az istenítiszteleteken mindig van biblíamagyarázat előre megállapított terv szerint, melynek tartamát az egyház helyi lapjában előre közlik. Az újítás bevált, amennyiben esténként szép számmal látogatják a hivek a templomot.

A borosjenői feltámasztott egyház a vezetői lelkes munkája által szépen halad a fejlődés útján. Imatermeket, templompadokkal, katedrával és harmóniummal látták el — mindet közadakozásból. A további anyagi megerősödés végett október 25-én nagyszabású irodalmi estélyt és hangversenyt rendeztek, melyen Szabolcsa Mihály költeményeiből olvasott fel.